

Juutalaisvastaisuuden ajankohtaisuudesta tänään

Juutalaisten hajaannuksesta alkaen noin vuonna 70 jKr. perinteinen juutalaisvastaisuus on ollut nimenomaan kristillisestä perinteestä kumpuavaa juutalaisvihaa. Mistä juontuu kristillinen juutalaisvastaisuus? Se ilmeni alunpitäen -toisin sanoen jo ensimmäiseltä vuosisadalta-syytöksenä, jonka mukaan juutalaiset olivat murhanneet Jeesuksen eikä tälle valtavalle rikokselle ole olemassa kyllin mittavaa rangaistusta. Tämä siitä huolimatta, että Jeesus kuitenkin totesi antavansa henkensä eikä kukaan voinut sitä riistää. Toisekseen sanottiin juutalaisten toimineen niin huonosti Jumalan valittuna kansana, että kristityt ovat syrjäyttäneet heidät. Tämäkin siitä huolimatta, että Raamatun mukaan Jumalan valinnat ovat ikuisia.

Juutalaisia vastaan kirjoittaneita kirkkoisia jo ensimmäisellä vuosisadalla seurasivat lukuisat muut. 300 –luvulta saavumme vuoteen 1543. **Martin Luther** turhautuneena juutalaisten itsepäisyyteen, kun he jatkoivat isiensä uskossa kääntymättä protestanttikristillisyyteen ehdotti toimenpiteitä, joiden mukaan juutalaisia tulisi kohdella: "**Ensinnäkin, heidän synagogansa tulisi sytyttää tuleen... Toiseksi, heidän kotinsa pitäisi samalla tavalla rikkoa ja tuhota... Kolmanneksi, heiltä pitäisi viedä heidän rukouskirjansa ja Talmudinsa...**

Kristinuskon aseman muuttuessa valistuksen ajalla 1700 -luvulta eteenpäin juutalaisvastaisuuskin sai uusia piirteitä. Viiruksen lailla se sopeutui uusiin olosuhteisiin. Valistuksen aika avasi ghettojen portit länsi

-Euroopassa ja juutalaiset ryhtyivät luomaan tieteen, taiteen ja kirjallisuuden kautta sitä kulttuuria, jonka me tunnemme eurooppalaisena kulttuuriperintönä. Juutalaisvastaisuudesta tuli nyt taloudellisesti-sosiaalista kateutta. Syytökset liittyivät juutalaisten oletettuun valtaan ja epäluotettavuuteen juuri sellaisina kuin ne yhä esiintyvät. Rotuopit yhdistyivät näihin aiempiin juutalaisvastaisuuden muotoihin jo viime vuosisadan vaihteessa; juutalaisistahan tuli ali-ihmisiä. Natsien tullessa valtaan heillä oli käytössään propagandan aseina useita eri antisemitismin muotoja. Juutalaisvastaisuudessa yhdistyvätkin monet eri elementit, se ei ole vain muukalaisvihaa tai rotuajattelua.

Hitlerin valtaannousun jälkeen tammikuusta 1933 Saksan kansa salli yhä järkyttävämpien asioiden tapahtuvan sen keskuudessa. Keskitysleirit perustettiin, juutalaisia liikkeitä boikotoitiin ja kirjoja poltettiin ikäänkuin alkusoittona. Historialliset lähteet osoittavat monella tapaa, että vielä 30-luvulla tehokas vastarinta olisi ollut mahdollista. Mutta jotenkin kokonainen kansakunta tyytyi katselemaan sivusta. Muutos yhteiskunnassa tapahtui nopeasti, mutta silti se tapahtui asteittain. Mitä enemmän pahuus muutti yhteiskuntaa sitä vaikeammaksi reagoiminen siihen kävi. Ja tämä on se vaara, johon jokainen sukupolvi joutuu vastaamaan omassa ajassaan.

Jos ajattelemme juutalaisvastaisuutta toisen maailmasodan jälkeen tulemme myös uuteen aikakauteen. Vuoteen 1945 saakka juutalaisen

elämän keskus oli itä-Euroopassa. Merkittävät rabbit, suuret juutalaisyhteisöt olivat itä-Euroopassa ja jiddishin kieltä pidettiin yleisesti juutalaisena kielenä. Vuoden 1945 jälkeen tilanne muuttui täysin. Harvat eloonjääneet saattoivat tai halusivatkaan jäädä entisille asuinpaikoilleen, joista oli nyt tullut suuria hautausmaita. Vuodesta 1948 saakka juutalaisen elämän keskus on ollut Israelin valtio. Kysymys kuuluukin, mitä on tapahtunut juutalaisvastaisuudelle vuoden 1948 jälkeen? Onko mahdollista, että kaikki juutalaisvastaisuuden muodot elävät edelleen keskuudessamme? Onko juutalaisvastaisuus omaksunut uusia muotoja?

Aikaa on kulunut nyt seitsemänkymmentä vuotta toisen maailmansodan päättymisestä, mutta juutalaisvaltio on vihamielisen propagandakampanjan kohteena nimenomaan Euroopassa. Vaikka Israel vastaisuutta on yritetty pitää erillään juutalaisvastaisuudesta, erottelu ei toimi käytännössä. Monet juutalaisiin kohdistuvat väkivallan teot esimerkiksi Ranskassa ja sittemmin Tanskassa ovat toki herättäneet huomiota, mutta vielä useammat jäävät kokonaan raportoimatta. Vaikka maailmassa on käynnissä useampia vakavia sisällissotia ja uhreja vaativia konflikteja, pakkomielteenomainen kiinnostus kohdistuu vain Israelin oletettuihin tekemiseen. Vanhan juutalaisvastaisen perinteen mukaisesti myös Israelin vastainen boikottikampanja on aluillaan. Israelilta siis odotetaan valtiona enemmän kuin muilta valtioilta samalla kun siihen kohdistuu koko maailman huomio muiden suurten ja veristen sotien kustannuksella. Tämän pitäisi herättää meitä näkemään, mitä juutalaisvastaisuus on tänään.

Me emme ole suoranaisesti vastuussa holokaustista, joka tapahtui ennen aikaamme. Mutta olemme vastuussa siitä, kuuluuko äänemme tänä päivänä. Seitsemänkymmentä vuotta toisen maailmansodan päättymisen jälkeen väkivaltaa esiintyy jälleen Euroopan kaduilla. Se tarkoittaa sitä, että meillä on vastuu opettaa, puhua ja toimia. Juutalaisvastaisuus on valitettavasti ajankohtaista.

Tri Susanna Kokkonen